

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO
IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO 2004 M.
LIEPOS 16 D. ĮSAKYMO NR. A1-184/V-546 „DĖL DARBO SU ASBESTU
NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO**

2015 m. birželio 8 d. Nr. A1-323/V-716

Vilnius

P a k e i ĉ i a m e Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. liepos 16 d. įsakymą Nr. A1-184/V-546 „Dėl Darbo su asbestu nuostatų patvirtinimo“:

1. Pakeičiame preambulę ir ją išdėstome taip:

„Igyvendindamos 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/148/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su asbesto veikimu darbe (kodifikuota redakcija; OL 2009 L 330, p. 28), ir siekdamos nustatyti darbuotojų, dirbančių su asbestu, saugos ir sveikatos reikalavimus:“.

2. Pakeičiame nurodytu įsakymu patvirtintus Darbo su asbestu nuostatus:

2.1. Pakeičiame 1 punkto pirmąją pastraipą ir ją išdėstome taip:

„1. Darbo su asbestu nuostatai (toliau – nuostatai) nustato darbuotojų apsaugos nuo asbesto keliamos rizikos reikalavimus bei asbesto sukeliamų sveikatos pakenkimų prevencijos priemones. Nuostatai taip pat nustato asbesto dulkių koncentracijos ribinį dydį darbo aplinkos ore.“

2.2. Pakeičiame 4 punktą ir jį išdėstome taip:

„4. Jeigu kuri nors veikla gali kelti riziką, kad darbuotojas gali būti veikiamas dulkių, kylančių iš asbesto ar asbesto turinčių medžiagų, ši rizika įvertinama nustatant tokių dulkių poveikio darbuotojams pobūdį ir laipsnį. Rizika vertinama vadovaujantis Profesinės rizikos vertinimo bendraisiais nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. A1-457/V-961 „Dėl Profesinės rizikos vertinimo bendrųjų nuostatų patvirtinimo“.“

2.3. Pakeičiame 5 punkto pirmąją pastraipą ir ją išdėstome taip:

„5. Jeigu asbesto veikimas darbuotojui yra atsitiktinis ir mažo intensyvumo ir jeigu rizikos vertinimo rezultatai rodo, kad nuostatų 11 punkte nurodyta asbesto dulkių koncentracija darbo aplinkos ore nebus viršyta, nuostatų 7, 37–40 punktų nuostatos gali būti netaikomos, jeigu darbas susijęs su:“.

2.4. Pakeičiame 9 punktą ir jį išdėstome taip:

„9. Nepažeidžiant kitų Europos Sąjungos bei Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatų dėl prekybos asbestu ir jo naudojimo, veikla, kurios metu darbuotojai patiria asbesto plaušelių poveikį išgaunant asbestą arba gaminant ir perdirbant asbesto produktus, arba gaminant ir perdirbant produktus, į kuriuos buvo sąmoningai įdėta asbesto, yra draudžiama, išskyrus produktų, gautų po griovimo ir asbesto pašalinimo, apdorojimą ir šalinimą.“

2.5. Pakeičiame 10 punkto pirmąją pastraipą ir ją išdėstome taip:

„10. Užsiimant visomis nuostatų 3 punkte nurodytomis veiklos rūšimis, dulkių, atsirandančių iš asbesto ar asbesto turinčių medžiagų, poveikis darbuotojams darbo vietoje turi būti sumažintas iki minimalaus realiai įmanomo lygio, tačiau bet kuriuo atveju žemiau asbesto dulkių koncentracijos ribinio dydžio, nustatyto nuostatų 11 punkte, visų pirma, imantis šių priemonių.“.

2.6. Pakeičiame 10.5 papunktį ir jį išdėstome taip:

„10.5. kuo greičiau surenkant ir išvežant atliekas iš darbo vietos tinkamoje sandarioje pakuotėje su etikete, kurioje nurodoma, kad pakuotėje yra asbestas. Ši priemonė netaikoma kasybos darbams. Atliekos tvarkomos vadovaujantis Atliekų tvarkymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, ir Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. 444 „Dėl Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių patvirtinimo“.“

2.7. Pakeičiame 11 punktą ir jį išdėstome taip:

„11. Darbdaviai privalo užtikrinti, kad nė vienas darbuotojas nebūtų veikiamas asbesto dulkių (plaušelių) koncentracijos ore, viršijančios $0,1 \text{ plaušelio/cm}^3$, išmatuotos ar apskaičiuotos kaip 8 valandų dinaminis svertinis vidurkis.“

2.8. Pakeičiame 12 punkto pirmąją pastraipą ir ją išdėstome taip:

„12. Viršijus nuostatų 11 punkte nustatytą asbesto plaušelių koncentracijos ribinį dydį darbo aplinkos ore, turi būti nustatomos jos viršijimo priežastys ir kuo greičiau imamasi atitinkamų priemonių asbesto plaušelių koncentracijai darbo aplinkos ore mažinti.“

2.9. Pakeičiame 14 punktą ir jį išdėstome taip:

„14. Jeigu asbesto poveikio negalima realiai sumažinti kitomis priemonėmis ir jeigu tam, kad būtų laikomasi asbesto plaušelių koncentracijos ribinio dydžio, nustatyto nuostatų 11 punkte, reikia dėti asmenines kvėpavimo takų apsaugos priemones, tokia padėtis negali tapti pastovia, ir laikas, kurį naudojamos kvėpavimo takų apsaugos priemonės, turi būti kiekvienam konkrečiam darbuotojui apribotas iki minimumo. Darbo laikotarpiais, kai reikalaujama naudoti tokias priemones, turi būti numatytos pertraukos, atitinkančios fizines ir klimato sąlygas, o prireikus konsultuojantis su darbuotojais ir (arba) jų atstovais. Pertraukos suteikiamos vadovaujantis Papildomų ir specialių pertraukų, įskaitomų į darbo laiką, nustatymo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 3 d. nutarimu Nr. 160 „Dėl Papildomų ir specialių pertraukų, įskaitomų į darbo laiką, nustatymo tvarkos patvirtinimo“.“

2.10. Pakeičiame 15 punktą ir jį išdėstome taip:

„15. Atsižvelgiant į pirminio rizikos vertinimo rezultatus ir siekiant užtikrinti nuostatų 11 punkte nustatyto asbesto plaušelių koncentracijos ribinio dydžio laikymąsi, asbesto plaušelių koncentracija darbo aplinkos ore matuojama reguliariai įmonėje nustatytu periodiškumu.“

2.11. Pakeičiame 17 punktą ir jį išdėstome taip:

„17. Mėginiai imami pakonsultavus darbuotojus arba darbuotojų atstovus saugai ir sveikatai ir (arba) darbuotojų atstovus.“

2.12. Pakeičiame 18 punktą ir jį išdėstome taip:

„18. Mėginius paima tinkamą kvalifikaciją turintys darbuotojai. Paimti mėginiai vėliau tiriami akredituotose šiam tyrimui laboratorijose, kurios turi įrangą, skirtą plaušeliams skaičiuoti, nuostatų 20 ir 21 punktuose nustatyta tvarka.“

2.13. Pakeičiame 25 punktą ir jį išdėstome taip:

„25. Atliekant tam tikrus darbus, tokius kaip griovimo, pašalinimo, remonto ir priežiūros, kuriuos dirbant numatoma viršyti nuostatų 11 punkte nustatytą asbesto plaušelių koncentracijos ribinį dydį ir kuriuos dirbant techninės prevencijos priemonės asbesto plaušelių koncentracijai ore apriboti neduos reikiamo efekto, darbdavys įgyvendina priemones, skirtas darbuotojų apsaugai užtikrinti jiems užsiimant šia veikla, visų pirma tokias:

25.1. informuoja darbuotojus ir jų atstovus pagal nuostatų 35 punkto reikalavimus;

25.2. išduoda darbuotojams tinkamas kvėpavimo takų apsaugos priemones ir kitas dėvėti privalomas asmenines apsaugos priemones pagal Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr. A1-331 „Dėl Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatų patvirtinimo“;

25.3. įrengia įspėjamuosius ženklus, nurodančius, kad numatoma viršyti nuostatų 11 punkte nustatytą asbesto plaušelių koncentracijos ribinį dydį, pagal Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 95 „Dėl Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatų“;

25.4. imasi priemonių, kad asbesto ar asbesto turinčių medžiagų dulkės nepasklistų už pastatų ar darbo zonos ribų.“

2.14. Pakeičiame 28.3 papunktį ir jį išdėstome taip:

„28.3. baigus asbesto griovimo ar pašalinimo darbus, turi būti patikrinta, ar darbo vietoje nėra asbesto veikimo rizikos vadovaujantis Profesinės rizikos vertinimo bendraisiais nuostatais.“

2.15. Pakeičiame 31 punktą ir jį išdėstome taip:

„31. Darbdaviai turi atitinkamai apmokyti visus darbuotojus, kurie patiria arba gali patirti asbesto dulkių veikimą. Toks mokymas turi būti organizuojamas įmonėje ar mokymo įstaigoje reguliariai darbdavio lėšomis, vadovaujantis Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendraisiais nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. A1-287/V-611 „Dėl Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų patvirtinimo“.“

2.16. Pakeičiame 32.9 papunktį ir jį išdėstome taip:

„32.9. sveikatos priežiūros reikalavimus.“

2.17. Pakeičiame 35.2 papunktį ir jį išdėstome taip:

„35.2. nustatytą asbesto plaušelių ribinį koncentracijos dydį ir būtinybę kontroliuoti darbo aplinkos oro kokybę;“.

2.18. Pakeičiame 36.2 papunktį ir jį išdėstome taip:

„36.2. jei išmatuoti rezultatai viršija nuostatų 11 punkte nurodytą asbesto plaušelių koncentracijos ribinį dydį, kuo greičiau informuoja su asbesto veikimu susijusius įmonės darbuotojus ir jų atstovus apie tai, nurodydamas priežastį, ir tariausi su įmonės darbuotojais ir (arba) jų atstovais dėl priemonių, kurių reikia imtis, o avarinės situacijos atveju – informuoja apie priemones, kurių buvo imtasi apsaugoti darbuotojus nuo asbesto keliamos rizikos.“

2.19. Pakeičiame 37.1 papunkčio ketvirtąją pastraipą ir ją išdėstome taip:

„Sveikata tikrinama ir įrašai apie kiekvieno darbuotojo sveikatą daromi vadovaujantis Asmenų, dirbančių darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika (kenksmingų veiksmų poveikis ir (ar) pavojingas darbas), privalomo sveikatos tikrinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ (toliau – Asmenų,

dirbančių darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika (kenksmingų veiksnių poveikis ir (ar) pavojingas darbas), privalomo sveikatos tikrinimo tvarkos aprašas);“.

2.20. Pakeičiame 37.3 papunktį ir jį išdėstome taip:

„37.3. gydytojas privalo suteikti darbuotojams informaciją apie jų sveikatos tikrinimą, kuris gali būti atliktas pasibaigus asbesto veikimui, ir patarti dėl jo.

Gydytojas gali nurodyti, kad darbuotojo sveikatos priežiūra turi būti tęsiama ir pasibaigus asbesto veikimui, kol jis mano, kad tai būtina suinteresuoto asmens sveikatai apsaugoti.

Darbuotojų sveikatos priežiūra pasibaigus asbesto veikimui atliekama sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;“.

2.21. Pakeičiame 37.4 papunktį ir jį išdėstome taip:

„37.4. patikrinęs sveikatą darbuotojas arba darbdavys, vadovaudamasis Asmenų, dirbančių darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika (kenksmingų veiksnių poveikis ir (ar) pavojingas darbas), privalomo sveikatos tikrinimo tvarkos aprašu, gali prašyti peržiūrėti nuostatų 37.2 papunktyje nurodyto sveikatos tikrinimo rezultatus.“

2.22. Pakeičiame 40 punktą ir jį išdėstome taip:

„40. Likviduojant įmonę, nuostatų 39 punkte nurodyti dokumentai perduodami saugoti Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatyme nustatyta tvarka.“

2.23. Pakeičiame 42 punktą ir jį išdėstome taip:

„42. Diagnozuoti asbestozės, mezoteliomos ir kitų asbesto sukeltų profesinių ligų atvejai registruojami Profesinių ligų valstybės registre.“

2.24. Pakeičiame 1 priedo 6 punktą ir jį išdėstome taip:

„6. _____
(asbesto veikiamų darbuotojų skaičius)“.

2.25. Pakeičiame 3 priedo 3 punkto penktąją pastraipą ir ją išdėstome taip:

„- kvėpavimo funkcijos tyrimą (oro tūrio ir greičio matavimas įkvepiant ir iškvepiant)“.

3. Pakeičiame nurodytu įsakymu patvirtintą Darbo su asbestu nuostatų įgyvendinimo priemonių planą ir pripažįstame netekusiu galios 6 punktą.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Algimanta Pabedinskienė

Sveikatos apsaugos ministrė

Rimantė Šalaševičiūtė